כל הזבחים פרק שמיני זבחים עז.

לשם עצים וגו' והא איכא שיריים דבעי מילינהו [א] ואיכא הך פורתא דלא קמיץ עיליוה דפריק ליה דפריק ליה היכא אי גוואי קא [ב] מעייל חולין לעזרה אי אבראי איפסיל ליה ביוצא לעולם גוואי וחולין ממילא הויין והא [ג] אמר רבי שמעון אין מתנדבין שמן תקוני גברא שאני יתיב רב רחומי קמיה דרבינא ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בר תחליפא ונימא אשם זה יהא אשם תלוי ש"מ מאן תנא דפליג עליה [ד] דר' אליעזר [ה] רבי שמעון הוא דאמר [א] אין מתנדבין אשם תלוי אמר ליה תורה תורה אימרי בדיבורי מיחלפי לך: **מתני'** [ו] איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה ר' אליעזר אומר יתן למעלה וראוה אני את בשר החטאת מלמעלה כאילו הן עצים וחכמים אומרים [ז] תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה [ח]: **גמ'** מ"ט דרבי אליעזר [ט] אמר קרא [י] ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים ורבנן מיעט רחמנא [יא] אותם אותם הוא דאי אתה מעלה [יב] אבל אתה מעלה לשם עצים אבל מידי אחרינא לא ורבי אליעזר אותם הוא דרבאי לך כבש [יג] כמזבח אבל מידי אחרינא לא ורבנן תרתי שמע מינה מתניתין דלא כי האי תנא [יד] דתניא אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה שיקרבו ברובע ונרבע שלא יקרבו על מה נחלקו על איברי עולה תמימה שנתערבו באיברי בעלת מום שרבי אליעזר אומר יקרבו וראוה אני למעלה [טו] כאילו הן עצים וחכמים אומרים [טז] לא יקרבו ורבי אליעזר מאי שנא רובע ונרבע דלא חזו בעלת מום נמי לא חזי לגבוה הוי כלי שרת כדתמרי' בפ"ק דמנחות (דף ז.) וכפ' שתי מדות (שם דף ל.) וי"ל דכלי שרת אין מקדשין אלא מלאין דלא [יז] מצטרף להתקדש האי פורתא עם האחר שכבר נתקדש אי נמי האי פורתא מנח ליה בלוג לשם קדושת דמים והשתא דמשמע הכא דאע"ג דלא קדיש למזבח לא הוי כחולין בעזרה מאחר דקדיש דמיס כדמפיק [יח]:

דקדיש קדושת דמיס כדמפיק [יח]: **וחולין ממילא הואי.** וכי האי גוונא מצטי בפ' התכלת (שם דף מח.) גבי שתן שני כבשים על מרבע חלות דשתים מהן נאכלות ע"י פדיון וכי האי גוונא מצטי בפ' המוכר את הספינה (כ"ב דף פא.): גבי ביכורים דמקדיש להו ותימה דבפרק התודה (מנחות דף פ.): גבי תודה שנתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן מביאה אין לה תקנה ופרץ וליתי לתם ולימא לי הך קמייתא [יט] תודה היא הא לחמה ואי לא ליפוק לחולין ומצטי וכי מכיסין חולין בעזרה ואי אמאי לא מקדש להו והדר פריק להו וכן בפ' הזרוע (חולין דף קנ.) דקאמר טעמא דכתב רחמנא זה הא לאו הכי הוה אמינא חולין מיירין בעזה ושוק הא בעי מנופה היכא ליופיניהו אי אבראי לפני ה' כתיב אי אגוואי קמעייל חולין בעזרה אמאי ליקדשיהו והדר ליפרקיהו ומיהו התם נימא [כ] דמקדש קא דרים חה לא מייבה תורה כאל עוד קשה בפרק בתרא דתמורות (דף קד.): גבי פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יציא מנחה של ששים עשרון דברי חכמים רבי אומר כו' וקאמר [כא] דפליגי במותר להכניס חולין לעזרה דרבי סבר דאסור להכניס חולין לעזרה ואסור לערב בכל זמן אלא שפלו בגליה לגיה אין נפרשים (מנחות ה.) **ואל המזבח** לא יעלו. קרבן ראשון שקריבו אותם לה, שאור וחצב, כבורים אתה מביא מן המתרים ומנחת שתי הלחם שהיא ראשון מן השאור, אבל המזבח לא יעלו לריח ניחוח, כבורים אתה מביא מן המתרים ומנחת שתי הלחם שהיא ראשון מן השאור, קלי נמי אסמוכי אשם לה', דאיקרייה בכל הקריבה אלא כשמתכין לריח ניחוח [כב] (מנחות כג.):

שיטה מקובצת

דבר מכלה ואבא הך פורתא דלא קמיץ. ולא"ת ולוקמה דעשה הלאה שפם הפלה הא"כ מלא וקמץ, (ואלבין כל הני פירכות לעיל. וי"ל כיון בשאם נדבה הוא לא"כ לא טפל בו לאחלה עצו לאן לאם קדש קדשים הקומץ מתחר דשוכו לעשות ממנו עכדות מצה נגלי הוא אם לא עשה עכדות כתוכה לאישה: **אי** נוראי קא בעיל הוא"ל בעזרה. ולא"ת עד דקשה ליה המדיין בפנים מקבל ליה דמתחלה הכמנה הוא פורתא לעזרה מדי לאלאחה אלא אחר קמיצה היאך מכנים כעבד שהיא חולין בעזרה. וי"ל דמעיקרא מקדיש קדושת דמים ולא הי חולין בעזרה. דהכי מבני כפ' המוכר (אחר) הספינה (כ"ב דף פא.). ולא"ת אמאי לא מתנה משיקדא אם לא מעבד אלהי כל הסמן אל אלבי (מקדיש) (וקדיש) קדושת דמים ודכר הקרב ממנו הייכיו מנחות אבל יאה לשם מים (ביכורים) (בכורים) מוחר דבר הנאכל פרק ראשון. ומאי דמחלק לאחלה בגדנה כל אלבי אינון לאשון לאחר לאלבי דלא"ר אם מחנדבין אמן מקוני גברא אמאי הם נרגיכין לאי אשרי אלבי. ואיך כ"ר יוחנן מעלין קדשים הנוף (מחלין) ע"י פדיון. ולא"ת לעל דקאמר דפריק לה לאיפוס אמא אמרו יש מעלין לקרבן. שאלתנו מעלין קדשים הנוף. וי"ל דיתלי מאם הלי מרתא דמתלא ליה לא אמי לאמר לאמר מעלין אלבי אמאי אם לא מרתא דמתלא ליה לא אמי לאמר מעלין קדשים הנוף

מ א מי"י פ"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ח:

מא ב מי"י (פ"ז) [פ"ח] מהל' פסה"מ הלכה כ:

מב ג מי"י שם פ"ג הלכה יח ופ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה ד:

מג ד מי"י פ"ו מהל' פסולי המוקדשין הלכה כח:

תורה אור השלם

ז. כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לֵיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה: קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: ויקרא ב. יא-יב

מוסף רש"י

קא מעייל הולין לעזרה. מידי דלא מצטבר ביה לרבן נבוה (חולין קי.) **וחולין ממילא הוויין.** דשוך העזרה הן נעשין חולין ואם לא הכינון מצטבעי חולין: **איברי חטאת.** שלאלין לכהנים (מנחות מח.). שקן שריים מאחר שהוקרבו לאיזורים (יומא מח.): **שנתערבו באיברי עולה.** הטעים לנחנה (מנחות שם). שקן כלל (יומא שם): יתן למעלה. יתנו למעלה סלם על המזבח (מנחות שם): **וראוה אני בשר החטאת.** שקן שריים וכלל מקטירה: כאילו הן עצים. דמין דלא מסיק לאקטירי לא הקטיר היא ומוחר לעשות כן מפני מקנה עולה (בכורות ט.). שאסור להקטיר איברי חטאת משום לאו דכל שמתנו לאיזים (מזבח כב.). תעובר צורתן כו'. תמיעו לי עד שתעובר ממנו צורה כשר. דמין דאין מסיגו חמור לא מרפיק דמין דמין בנוין. ומיהו לא הייה מסיגו חמור לא מרפיק דמין בנוין. ומיהו לא הייה מסיגו חמור לא מרפיק דמין בנוין. **ואל המזבח** לא יעלו. קרבן ראשון שקריבו אותם לה, שאור וחצב, כבורים אתה מביא מן המתרים ומנחת שתי הלחם שהיא ראשון מן השאור, אבל המזבח לא יעלו לריח ניחוח, קלי נמי אסמוכי אשם לה', דאיקרייה בכל הקריבה אלא אחר הקטרתו אלא כשמתכין לריח ניחוח (מזבח כב.):

נוסחאות הש"ס

(א) [מנחות דף מח. וש"נ]. (ב) [לקמן נא. מנחות קד.]. (ג) [כריתות יח.]. (ד) מנחות מח.: (ה) לעיל עז: [ע"פ ע"ש]. (ו) רעי' בתוספ' פ"ח ה"ה וכביר"ן לקמן פא. תוספ' פ"ח ה"ה. (ז) מנחות עח: ושי"נ. (ח) ר"ה לרת ניחוח, (ט) ת"כ ויקרא פרש' ט ה"ט, צו פ"א ה"י"א, (י) [שם קו.], (כ) וע"ע תו' עקמים סי': ד"ה מנחה, כ"ב פא: ד"ה ודלמא, מנחות כח: ד"ה חולין פ: ד"ה יכי, חולין קנ: ד"ה לי, תמורה כג. ד"ה אלבלן.

שינויי נוסחאות

א) ל"ל מיכלילהו [ש"ש]: ב) דר' אליעזר ואמר אין מתנדבין אשם תלוי ר' שמעון היא. אמר ליה תורה בו' כל"ל [ש"ש]: ג) כפ"מ גרס כלן המעמה שבע"ב. וכ"מ מדש"י בפר"ש: ד) בתה"י טעם לרחה ניחוח: ה) ל"ל את בשר בעלת מום למעלה. וכן המתיקו מום מחולין לי. ד"ה מ"ט [ר"ת]. ו) כפ"מ את איברי בעלת מום: ז) תקריבו דשריים כל"ל וכפ"ד ומה"ל הך פורתא [ר"ת]: ח) ל"ל מעלייה [ש"ש]: ט) ולא בעי למפרקיה. תולי יש למוק מיגות אלו [ר"ת]. ועי' בשאר מפרשים: י) מיגת למעוטי נמחק [ש"ש]. [כל"ק הגיה לרבות שאור וחבש ולמעוטי שריים. וע' ק"ד שמתה עלין]: יא) ל"ל בהאי [ש"ש]: יב) איברים באברי בעלי מומין כל"ל [ש"ש]: יג) ל"ל ולא [ב"ש]: יד) כלן שיך הקנע שבתים: לעיל [ר' נמנו] הקדיש אות יח): ותימה לי הראן נותן מחן ד' ועל הבהוטות מהחוא פורתא שקדיש קדושת דמים דשמא אינו מצטרע חוזק לאיבוד שמן הקדש. ע"כ. וקלי מחיריך לינ [ש"ש]: טו) ל"ל דקיימא [ש"ש]: טז) כ"ה ניחא דלא חייבה תורה להקדיש כב' כל המדיר (דף נא.) והיכי אמרת לר"ש לוג זה יהא נדבה: **ונימא אם אינו מצטרע אשם זה יהא אשם תלוי.** לכפר על ספק עבירה שבידו כר"א דאמר בכריתות (דף כה.) מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא והיכי שפיר טפי שזמן אחד לאחילת כל האשמות ולא מביא קדשים לגבי הפסול: **תורה תורה.** כלומר היכן היא תורה של אדם גדול כמותך: **אימרי בדיבורי קא מחלפין לך.** ככם בן שנתו הוא והיאך יכול לך בחיל בן שני שנים אשם מצטרע ככם בן שנתו הוא והיאך יכול הוא להתנות עליו באשם תלוי שאינו בא אלא חיל בן שני שנים: **מתני' יתן למעלה.** על המזבח: **וראוה אני את בשר החטאת** שבכל מקטירו כאילו הן עצים דכיון דלא להקטירה מכוין שרי: **ויצאו לבית השריפה.** דלית להו דלא מדמה חיב לגבי אמר שרי: **גמ'** ואל המזבח לא יעלו. כתר לא מקטירו ממנו דדרשינן מיניה כל שאמנו לאישים כתיב: **אותם.** בריאת דקרא כתיב קרבן דאשים מקריבו אותם ותאחר ודכם קאי כדפרישית לעיל [יט] מה יש לך להניח מהן שני אלאם מן המאור שהיא ראשית לכל המנחות וביכורים מן הבכור ואל המזבח לא יעלו וגו' אבל אתה מעלה לשם עצים: **אבל מידי אחרינא לא.** מכל שאמנו לאישים דנפיק מפיהיה דקרא קמא לא קאי: **ורבי אליעזר.** להכי כתיב אותם למעוטי [יא] אשאר ודכם למעוטי שריים מאוהרת אל המזבח לא יעלו דמרבינן מיניה ככם כמזבח כדתניא בתורת כהנים [יב] אין לי אלא מזבח ככם מניין תלמוד לומר אל המזבח: **ורבנן תרתי שמעינן מינה.** דמיעוטא לאותם אבל מאי דכתיב בהדא [יג] קרא קאי [וכ"ל] היכי דממעטא שריים מאיסורא דריבויא דבכם כמזבח ממעט להו נמי מהיתירא דבעלאה לשם עצים דנפקא מהאי קרא: **מפני'.** דקתני [דבנסר] מטאה פליגי רבנן וקתני נמי [ע"ש] אינגיים [יג] בנעלי מומין לר' אותם מאי עביד ליה הוה ליה למימר דאיעטריך לכדרשינן [יא] הכא רבנן אבל ניחא ליה לשנויי אפי' כר' אליעזר ועוד בכמה מקומות סוגיא דשמעתא כוותיה לעיל דמשני דמקיש לשם עצים ובפרק (שני) [יב] דמנחות (דף כ.):

לחולין ע"י פדיון כיון דאין שיור קרבן. וכן נרע לפרש בפ' בתרא דמנחות. וקי קמ:): לריח ניחוח **אי אתה** שעלה. פ"ה קמון לקרא לחו דכי כל אלבי אשר יכל דכם לא מקטירו קרבן דאשים מקריבו מתנו אשם לה' ולא המזבח לא יעלו וגו'. ומשמע על מקרא ראשון. והכי משמע לאחו שאתחלי לך לא אמר מקטירו מתנו שפם שיהא לה אמרתי אלא לא יעלו לריח ניחוח אבל לא הקטירו אלא אם עבר אחר דכם לא מקטירו